

Jaka polityka miejska

wobec współczesnych procesów urbanizacyjnych?

Iwona Sagan

Problemy

1. Globalna urbanizacja i neoliberalny model gospodarki
2. Dylematy polityki miejskiej
3. Polityka miejska czy zarządzanie rozwojem miast

Urbanizacja to główny kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego współczesnego świata

Neoliberalny model gospodarczy uprzywilejowuje w rozwoju obszary miejskie, które posiadają wszystkie pożądane w tym modelu cechy warunkujące przewagę konkurencyjną: koncentrację kapitału ludzkiego i społecznego, innowacyjną, opartą na wiedzy gospodarkę, dominację sektora usługowego, kreatywność działań etc.

Siła i dynamika rozwoju gospodarczego obszarów miejskich potęguje proces koncentracji ludności w miastach i rozlewanie się zurbanizowanych form przestrzennych

Proces ten prowadzi do tzw. urbanizacji planetarnej dzielącej przestrzeń na miasto i nie-miasto

Polityka miejska to współcześnie kluczowa polityka publiczna o strategicznym, ponadlokalnym znaczeniu.

Modele polityki miejskiej

model administracyjnej polityki miejskiej (*urban managerialism*)

cel: redystrybucja dóbr i usług publicznych w zakresie zdrowia, edukacji, mieszkalnictwa, bezpieczeństwa, opieki społecznej, przeciwdziałania bezrobociu

model miejskiej przedsiębiorczości (*urban entrepreneurialism*)

cel: rozwój gospodarczy i wykorzystywanie profitów z gospodarowania rynkiem nieruchomości, wynikający z uznania że, poprawa warunków życia mieszkańców jest funkcją wzrostu ekonomicznego miasta

Miasto traktowane jest jako struktura funkcjonalno-przestrzenna zdefiniowana przez zbiorową konsumpcję, a polityka miejska jako zespół działań na rzecz społecznej reprodukcji poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług konsumpcji zbiorowej

Miasto traktowane jest jako obszar zintensyfikowanej aktywności ekonomicznej, węzeł ekonomicznej działalności, a polityka miejska jako zespół działań wspierających, stymulujących i w sposób trwały podtrzymujących napływ inwestorów

Dylematy polityki miejskiej

Podstawowe i stałe dylematy charakteryzujące strategie rozwojowe, które decydują o kształcie polityki miejskiej:

- **społeczne *versus* ekonomiczne** - priorytety
- **ludzie *versus* miejsca** – jako cel działań rozwojowych
- **publiczne *versus* prywatne** – inicjatywy inwestycyjne

Dylematy polityki miejskiej w praktyce

miejska konsumpcja zbiorowa

polityka transportowa

- miasto dla ludzi
- uprzywilejowanie komunikacji zbiorowej
- hierarchia użytkowników: pieszy, rowerzysta, samochód
- wielofunkcyjność ulicy jako przestrzeni publicznych
- integracja wewnątrzmijskich obszarów rozwoju z siecią tranzytową, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności do centrum

miejska przedsiębiorczość

- miasto dla samochodów
- uprzywilejowanie komunikacji prywatnej
- hierarchia użytkowników: samochód, rowerzysta, pieszy
- monofunkcyjność ulicy jako arterii komunikacyjnych
- rozwój transportu tranzytowego wiążącego kluczowe węzły komunikacyjne oraz obwodowe drogi szybkiego ruchu

Inny model polityki miejskiej- inne rozumienie funkcji ulicy

Budapeszt

Łódź

Kopenhaga

Nowy Jork

Źródło: google street views, Robinson

Konsekwencje zaniedbań w rozwoju wewnątrzmiejskiej sieci transportowej

Warszawa, ul. Domaniewska

Dylematy polityki miejskiej w praktyce

miejska konsumpcja zbiorowa

miejska przedsiębiorczość

polityka mieszkaniowa

- mieszkanie jako dobro użytkowe
- mieszkalnictwo jako usługa publiczna
- mieszkania komunalne jako zasób
- udział w budownictwie społecznym
- programy wsparcia mieszkańców na rynku mieszkaniowym
- mieszkanie jako dobro wymienne
- mieszkalnictwo jako usługa rynkowa
- mieszkania komunalne jako obciążenie
- marginalna rola budownictwa społecznego
- monopol rynku deweloperów

Im więcej osiedli grodzonych w mieście tym mniej w nim polityki miejskiej

Source: Fot. el-it.pl

Marina Mokotów – Warszawa

We Francji w 2002 było 183 osiedli grodzonych, w samej Warszawie w 2009 było ich 300

Dylematy polityki miejskiej w praktyce

miejska konsumpcja zbiorowa

miejska przedsiębiorczość

polityka rewitalizacyjna

- ukierunkowana na ludzi
- poprawa warunków życia mieszkańców
- skupiona na najbardziej zdegradowanych obszarach miejskich
- ograniczona relokacja mieszkańców

- ukierunkowana na miejsce
- wzrost wartości renty gruntowej
- skupiona na obszarach o największej luce renty gruntowej czyli głównie w obszarach centralnych miast
- intensywne procesy gentryfikacja

Co najpierw rewitalizować?
Najbardziej zaniedbane czy najbardziej reprezentacyjne?

Fot. Blox.pl

Fot. K. Misztal

Dylematy polityki miejskiej w praktyce

miejska konsumpcja zbiorowa

miejska przedsiębiorczość

polityka kształtowania przestrzeni publicznych

- przestrzenie dialogu społecznego
- egalitarność dostępu
- prymat usług publicznych
- atrakcyjne przestrzenie inwestycyjne
- pułpubliczny charakter o ograniczonym dostępie
- komercjalizacja, utowarowienie

Komercjalizacja przestrzeni publicznych

Przestrzenie publiczne, ze względu na dostępność oraz powszechność i tradycję ich ogólnospołecznego użytkowania są niezwykle atrakcyjne dla sektora prywatnej przedsiębiorczości

Polityka miejska czy zarządzanie rozwojem miast

Kierowanie rozwojem miasta wymaga politycznej wizji i planowania rozwoju opartych na wiedzy o przyszłych kierunkach przemian społecznych i gospodarczych.

Prowadzenie polityki miejskiej a nie jedynie sprawne zarządzanie miastem umożliwia spójne i konsekwentne rozwiązywanie codziennych, dużych i małych, dylematów decyzyjnych kształtujących charakter miasta i nasze w nim warunki życia.

Dziękuję za uwagę